

Det Kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref:

Vår ref: TNRS 2010/8506

Dato: 13.12.2012

**Svar på høring - Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov -
Spesialundervisning og psykososialt miljø**

**Høringsuttalelse fra Levanger kommune – endring i opplæringslov og
privatskolelov om spesialundervisning, psykososialt miljø, felles
skolekretsen og hjelp i opplæringen av personale som ikke er ansatt i
undervisningsstilling.**

Vi viser til brev av 19.10.2012 og fremmer kort høringsuttalelser fra pedagogisk fagstab/PPT i Levanger.

Vår konklusjon er at vi stort sett er enige i endringsforslagene, men ønsker å komme med konkrete innspill samt nyanseringer av enkelte punkter.

I vår høringsuttalelse kommenterer vi ikke punkter vi er enige i.

Pkt. 2

Halvårs-helårsrapporter:

Vi ønsker å presisere at vi mener halvårsrapporter må skrives når det gjelder elever som har behov for ny sakkyndig vurdering kommende skoleår hos PPT. Disse skrives på våren. Alternativ kan være skriftlig underveisvurdering av IOP.

Pkt. 4

IP- Koordinatoransvar:

Vi er enige i at ansvaret for samarbeid om IP skal inn i Opplæringsloven, og at koordinatorrollen fortsatt skal være lovfestet der den er i dag hos barnevern og i helse- og omsorgssektoren. I merknad bør en fjerne at det ikke er ulovlig at skole eller PPT kan ha denne rollen. Koordinatoransvaret bør ikke ligge i skole eller hos PPT.

Pkt 8

Bruk av personale i skolen som ikke er ansatt i undervisningsstilling, og som skal hjelpe til i opplæringen:

1. Det er to forhold vi ønsker å kommentere og begrunne nærmere:
 - Vi mener det **ikke** er tilstrekkelig at pedagogen utarbeider planer for arbeidet og overlater gjennomføringen til en assistent, selv om det gis veiledning til assistenten i etterkant. Sikring av elevens læringsutbytte krever formell lærerkompetanse, også i gjennomføring av pedagogisk arbeid.
 - Formuleringer som “**Bruk av personale i skolen som ikke er ansatt i undervisningsstilling, og som skal hjelpe til i opplæringen**” kan virke forvirrende. Det anbefales derfor ikke å sette assistentens rolle i sammenheng med begrepene opplæring og undervisning når rollen er å assistere lærer, gi praktisk hjelp til eleven og følge opp utenfor klassen/gruppen.

Nærmere begrunnelse

Som departementet påpeker, har forskning vist at assistenter/ personale uten formell undervisningskompetanse gjennomfører undervisning både for elever både innenfor ordinær opplæring og spesialundervisning. Forskning viser også at det ofte er tilfeldig om det foreligger en planlagt strategi omkring opplæringen i disse tilfellene. Det må ses i sammenheng med at forskningen også konkluderer med at spesialundervisning ikke har ønsket effekt.

Departementets forslag til nye føringer åpner for at personale uten formell lærerkompetanse, det vil si teoretisk og praktisk didaktisk og pedagogisk kompetanse, kan stå alene i undervisningssituasjoner innenfor TPO (tilpasset opplæring); herunder spesialundervisning: *“Endringen som foreslås gjelder bruk av personale som hjelper læreren i opplæringen, både ordinær opplæring og spesialundervisning. Med opplæring menes opplæring i samsvar med læreplaner gitt etter opplæringsloven og i samsvar med den individuelle opplæringsplanen for elever som mottar spesialundervisning.[]For eksempel vil en ingeniør(--))kanskje trenge noe veiledning innenfor pedagogikk og klasseledelse uten at en lærer trenger å være til stede hele tiden”*. Departementet vektlegger at personer uten formell undervisningskompetanse skal få nødvendig veiledning, ut fra den enkeltes øvrige kompetansebakgrunn.

Opplæring forutsetter formell og praktisk kompetanse innenfor didaktikk og pedagogikk. Slik kompetanse handler om skikkethet og evne til å omsette teoretisk og praktisk kunnskap i en undervisningssituasjon, slik at alle elever får et tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Det handler om bevisste valg før, under og etter gjennomføring av pedagogisk tilrettelagte aktiviteter, både i grunnskole og videregående opplæring. Kompetanse er ikke noe som kan overføres fra lærer til assistent fra aktivitet til aktivitet; kompetanse er grunnlaget for forståelse av årsaker og sammenhenger. Å sikre elevenes læringsutbytte og utvikling, forutsetter at det gjøres vurderinger og tilpasninger også underveis i gjennomføring av læringsaktiviteter. Slike vurderinger og tilpasninger handler om å sikre læringsutbyttet til eleven, og da handler det om ansvar for opplæringen. Med andre ord strider en slik praksis

mot prinsippet i veileder til Opplæringsloven om spesialundervisning om at “assistenter ikke skal lede opplæringen, herunder ha ansvaret for spesialundervisning”.

Det er altså ikke tilstrekkelig at planer er utarbeidet av pedagog så lenge pedagogen ikke står for gjennomføringen, selv om det gis veiledning til assistenten. Det er stor risiko for å miste viktig informasjon om elvens forutsetninger og behov underveis i gjennomføring av aktiviteter. Det bør derfor stilles spørsmål ved hvem som skal evaluere gjennomføringen, og initiere justeringer og nye mål. Evaluering av pedagogiske opplegg, forutsetter pedagogisk og didaktisk kompetanse. Når den som gjennomfører pedagogiske aktiviteter ikke har denne kompetansen, er det vanskelig å se for seg at det finnes grunnlag for et videre forsvarlig og målrettet læringsarbeid.

At assistenter har ulik bakgrunn, gir selvsagt både muligheter og begrensninger i skolen. Dette handler imidlertid i stor grad om tilfeldigheter, og bør ikke være styrende når det skal utarbeides en lovtekst som først og fremst skal bidra til å sikre læringsutbyttet for elevene i skolen. Det foreslås derfor å være mer tydelig på at når det er snakk om læringsutbytte, skal det sikres av lærer/pedagog. Definisjon av assistenes rolle bør samtidig knyttes mer tydelig til formuleringen i Meld. St. 18 (2010- 2011). *Læring og fellesskap*: Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov:

”Assistenter som uttrykt tiltak i vedtak om spesialundervisning kan være problematisk fordi kvaliteten på og resultatene av spesialundervisningen avhenger av den formelle kompetansen man setter inn. Assistenter har som oftest lav formell kompetanse, og når vi vet at den formelle kompetansen er helt avgjørende for å kunne oppnå gode resultater i spesialundervisningen, er det bekymringsfullt at et stort omfang av spesialundervisningen i Norge utføres av assistenter.

Departementets vurdering av innholdet i assistentens rolle i denne stortingsmeldingen er slik:

- Å assistere lærer
- Å gi praktisk hjelp til eleven
- Å følge opp eleven utenfor klassen/ gruppen

I lys av denne vurderingen kan formuleringen “Bruk av personale i skolen som ikke er ansatt i undervisningsstilling, og som skal hjelpe til i opplæringen” virke forvirrende. Det anbefales derfor ikke å sette assistentens rolle i sammenheng med begrepene opplæring og undervisning.

På vegne av Levanger kommune

Tone Volden Rostad

Pedagogisk rådgiver, fagstab skole

Kopi til:
Trude Marian Nøst